

Змінювання й творення слів. Твірне слово.

На зв'язку експерт

Словотвір — це розділ науки про мову, що вивчає способи творення слів.

Непохідними є ті слова, походження яких ми не можемо встановити. Важко сказати, від яких слів вони були утворені, адже це відбулося дуже давно. Зазвичай непохідні слова не мають префіксів і суфіксів.

Похідні слова ми утворюємо від інших слів. Наприклад, слово *садок* є похідним, адже утворилося від слова *сад*. Здебільшого похідні слова мають суфікси або префікси: *весняний*, *премудрий*, рідше — лише корінь: *біг* (утворено від *бігати*).

Поміркуй, яке слово в кожній із пар є похідним, а яке — непохідним. Свою думку **поясни**.

1 рука рукав	3 звичайний надзвичайний
2 безмежжя межа	4 ціна цінний

Розподіли слова у дві колонки. **Виконай** завдання.

Сила, прегарний, найкращий, хмарочос, сильний, день, океан, щоденний, ходити, хмара, гарний.

Непохідні	Похідні

Перейди за посиланням і потренуйся

Проаналізуймо слово *шафка*. Воно утворене від слова *шафа* за допомогою словотвірного суфікса *-к-*, який додали до основи *шаф-* (**твірна основа**). Слово *шафа* називаємо **твірним**, а *шафка* — **похідним** від нього.

Твірну основу позначають над словом «рамочкою»:

Як шукати твірне слово?

З-поміж спільнокореневих слів потрібно вибрати те, яке відрізняється найменшою кількістю значущих частин від похідного слова. Наприклад, *профінансувати* — *фінансист*, *фінанси*, *фінансувати* (до твірного слова *фінансувати* додано словотвірний засіб — префікс *про-*); *телефонний* — *телефонувати*, *телефон* (до твірного слова *телефон* додано словотвірний засіб — суфікс *-н-*).

Визнач, яке слово в дужках є твірним для поданого. **Поясни**.

- 1) будиночок (будувати, будівельник, будинок);
- 2) лікарняний (лікувати, лікарня, лікар);
- 3) мережевий (мережа, помережити, мереживо);
- 4) бавовняний (бавити, бавовна, розбавити).

Перепиши подані пари слів. **Познач** твірне слово, твірну основу, словотвірний засіб.

Кут — куток	префіксальний
день — денний	префіксальний
спати — проспати	суфіксальний
північ — північний	суфіксальний
малювати — перемалювати	суфіксальний

Словотвірний ланцюжок — це слова, розташовані в порядку творення одне від одного. Кожне попереднє слово буде твірним для наступного. Наприклад: *день* → *денний* → *щоденний* → *щоденник*. Слово *день* є твірним для *денний*, слово *денний* є твірним для *щоденний* тощо.

Запиши подані слова так, щоб кожне наступне було утвореним від попереднього.

1. Водний, підводник, вода, підводний.
2. Розподіл, поділити, ділити, розподілити.
3. Сон, сонничок, сонний, сонник.
4. Вишивати, шити, вишити, вишиванка, вишиваний.

1.

2.

3.

4.

Перейди за посиланням і потренуйся